

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **L. K.**, zast. Mgr. Barborou Kubinovou, advokátkou, se sídlem Milešovská 6, Praha 3, proti žalované: **Západočeská univerzita v Plzni**, se sídlem Univerzitní 8, Plzeň, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalované, vedeném u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 30 A 45/2012, a v řízení o návrhu na určení lhůty podle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, vedeném u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Aprk 40/2013, o námitce podjatosti vznesené žalobcem vůči soudcům Nejvyššího správního soudu JUDr. Radanu Malíkovi, JUDr. Lence Kaniové a JUDr. Lence Matyášové,

t a k t o :

Soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Radan Malík, JUDr. Lenka Kaniová a JUDr. Lenka Matyášová **n e j s o u v y l o u č e n í** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Aprk 40/2013.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou dne 2. 7. 2012 u Městského soudu v Praze a postoupenou místně příslušnému Krajskému soudu v Plzni se žalobce domáhal ochrany proti nečinnosti žalované v řízení o uznání svého vysokoškolského vzdělání a kvalifikace. V řízení vedeném u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 30 A 45/2012 podal žalobce dne 31. 5. 2013 návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu podle § 174a zákona o soudech a soudcích. V návrhu uplatnil rovněž námitku podjatosti soudců senátu Aprk Nejvyššího správního soudu ve složení JUDr. Radan Malík, JUDr. Lenka Kaniová a JUDr. Lenky Matyášová.

Žalobce svou námitku odůvodnil tím, že nestandardní postup senátu Aprk je dostatečným důvodem k vyloučení z rozhodování a projednávání věci soudců tohoto senátu z důvodu podjatosti. Senát složený ze jmenovaných soudců v předchozích řízeních žalobce „[s]vá rozhodnutí totiž nikdy zákonným způsobem neodůvodnil, nijak se nevypořádal s argumentací Navrhovatele [zde žalobce, pozn. soudu], ba ji dokonce ani neuváděl a skutečné hodnocení věci pouze předstíral uváděním prázdných, obecných a nicneříkajících frází [...]“. Podjatost soudců shledal žalobce v jejich nepřiměřené shovívavosti ke kolegům soudcům, jejichž prodlení v soudních řízeních jmenovaní obhajují.

Žalobce dále poukázal na to, že všechny návrhy na určení lhůty k provedení procesního úkonu rozhoduje u Nejvyššího správního soudu od roku 2009 pouze jediný senát ve stejném složení soudců JUDr. Radana Malíka, JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Lenky Matyášové. V tom spatřoval porušení práva na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv

a svobod. Nezávislost soudců a právo na zákonného soudce by měly být mimo jiné zajištěny rozdělováním soudců podle určitého klíče a nikoli na základě volné úvahy. Žalobce naznačil nebezpečí libovůle soudců v případě, že by určitou agendu rozhodoval dlouhodobě pouze jeden senát. Porušení práva na zákonného soudce shledal žalobce v přidělování návrhů na určení lhůty k provedení procesního úkonu pouze jednomu senátu, neboť bylo předem známo, v jakém složení bude senát o návrhu rozhodovat. Prospěch z takto zjevného obsazení příslušného senátu mohl vzniknout ostatním soudcům a předsedovi Nejvyššího správního soudu, neboť senát Aprk mohl řešit i otázky jejich prodloužení, a rovněž státu, který nesl případné náklady řízení. Žalobce označil rozvrh práce Nejvyššího správního soudu za odporující právu na zákonného soudce, neboť umožňuje, aby jeden senát řešil veškeré otázky v rámci jedné agendy. Znalost obsazení senátu oslabuje nezávislost soudců i proto, že je možné je jednodušeji ovlivnit. Žalobce svou argumentaci podložil dvěma nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 12. 1998, sp. zn. III. ÚS 200/98, a ze dne 7. 9. 2009, sp. zn. I. ÚS 1922/09.

Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Radan Malík uvedl ve svém vyjádření ze dne 11. 6. 2013: „*Nemám žádný vztah k věci, k navrhovateli ani jeho zástupkyni. Vzhledem k obsahu námítky dále uvádím, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti spočívající v jeho postupu v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“

Soudkyně Nejvyššího správního soudu JUDr. Lenka Kaniová uvedla ve svém vyjádření ze dne 20. 6. 2013: „*Nemám žádný vztah k projednávané věci, k navrhovateli ani jeho zástupkyni.*“

Soudkyně Nejvyššího správního soudu JUDr. Lenka Matyášová uvedla ve svém vyjádření ze dne 17. 6. 2013: „*Nemám žádný vztah k projednávané věci ani osobě navrhovatele.*“

Podle § 174a odst. 5 věty druhé zákona o soudech a soudcích, „*[n]estanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení o návrhu na určení lhůty přiměřeně ustanovení části první a části třetí občanského soudního řádu*“. Pro posouzení námítky podjatosti se proto použije zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Prakticky shodná úprava institutu podjatosti v občanském soudním řádu a v zákoně č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), umožňuje vycházet i z judikatury Nejvyššího správního soudu.

V řízení o námítkce podjatosti podle § 15b odst. 1 o. s. ř. se postupuje tak, že „*[k] rozhodnutí o námítkce podjatosti soud věc předloží s vyjádřením dotčených soudců (předsedících) svému nadřízenému soudu. V řízení lze zatím učinit jen takové úkony, které nesnesou odkladu.*“ V případě soudů, které jsou vrcholnými články soustavy soudců, se postupuje podle § 16 odst. 1 věty druhé o. s. ř., podle něhož „*[o] vyloučení soudců Nejvyššího soudu rozhodne jiný senát téhož soudu.*“ Přiměřená aplikace občanského soudního řádu v řízení před správními soudy určuje jednoznačně k projednání námítky podjatosti soudců Nejvyššího správního soudu jiný senát téhož soudu.

Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16, dostupného na www.nssoud.cz, „*[p]odjatost soudce zasahuje do principu nezávislosti soudce. Institut soudce vychází z premisy nezáujatosti a nestrannosti a jako takový tvoří pilíř demokratické společnosti. Proto vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí věci postupem podle § 8 odst. 1 s. ř. s. lze jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů*“.

Soudce je vyloučen, pokud je naplněno některé z kritérií podle § 14 odst. 1 o. s. ř.: „*[s]oudci a předsedci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je tu důvod pochybovat o jejich nepodjatosti,*“ podle odst. 2: „*[u] soudu*

pokračování

vyššího stupně jsou vyloučeni i soudci, kteří projednávali nebo rozhodovali věc u soudu nižšího stupně, a naopak. Totéž platí, jde-li o rozhodování o dovolání,“ a podle odst. 4: „[d]ůvodem ke vyloučení soudce (přisedícího) nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce (přisedícího) v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.“

Po zvážení výše uvedených okolností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro vyloučení soudců Nejvyššího správního soudu JUDr. Radana Malíka, JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Lenky Matyášové z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Aprk 40/2013 nejsou dány. Žalobce totiž neuvedl žádný konkrétní důvod ani skutečnost, v jejímž důsledku by bylo možné pochybovat o nepodjatosti uvedených soudců, a jejich případnou podjatost dovodit. Ani jmenovaným soudcům nejsou podle jejich výše uvedených vyjádření, založených na č. l. 153 spisu Krajského soudu v Plzni sp. zn. 30 A 45/2012, takové důvody a skutečnosti známy.

První argument žalobcovy námitky podjatosti spočívá v nestandardním postupu soudců. Tento důvod je jako okolnost pro vyslovení podjatosti vyloučen přímo ustanovením § 14 odst. 4 o. s. ř., jakož i ustanovením § 8 odst. 1 s. ř. s. Abstraktní a ničím nepodložené tvrzení žalobce, že v rámci kolegiality dochází k obhajobě průtahů u v řízeních u krajských soudů, popř. i u samotného Nejvyššího správního soudu, nemůže být podkladem pro vyloučení soudců senátu Aprk z projednávání a rozhodnutí věci. Není sporu o tom, že všichni správní soudci jsou si kolegy. Stejně tak si mohou být kolegy i soudci správních a obecných soudů, všichni zaměstnanci justice s vysokoškolským právnickým vzděláním, případně absolventi magisterského oboru „právo a právní věda“. Tento výklad by ze své podstaty umožnil širokou možnost k vyslovování podjatosti v mnoha případech bez nutnosti prokazování konkrétních okolností svědčících pro či proti. Limity takového postupu by spočívaly pouze ve vymezení množiny, v níž ještě může mezi kolegy fungovat profesní solidarita, a kteří jsou proto k sobě v potenciálním poměru podjatosti, přičemž následky by byly neudržitelné. *Ad absurdum* by žádný soudce nemohl rozhodovat žádný soudní spor, v němž by vystupoval jako účastník řízení jiný soudce. Takový postup by byl v rozporu s čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, podle něhož „[n]ikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci“.

Uplatněná námitka podjatosti navíc musí být konkrétní a je nutné, aby obsahovala uchopitelné důvody pro její posouzení. Obecné konstatování podjatosti k bližší neurčené množině osob nezakládá důvodnost námitky. Ke stejnému názoru dospěl Nejvyšší správní soud i v usnesení ze dne 9. 11. 2004, č. j. Nao 43/2004 - 319: „Dovozuje-li účastník řízení podjatost soudce z jeho poměru ke bližší určeným fyzickým osobám, aniž by však uvedl, v čem tento poměr spočívá a jakým způsobem souvisí s projednávanou věcí a soudcem, který se na projednávání podílí, vznesená námitka podjatosti není důvodná (§ 8 s. ř. s.).“

Je zapotřebí zdůraznit, že Nejvyšší správní soud má jako vrcholný orgán soustavy soudů rozhodujících ve správním soudnictví zvláštní postavení. Je běžným stavem, že v rámci dělby práce jsou určité agendy rozděleny mezi jednotlivé senáty. Žalobce nekonkretizoval žádný zákonný důvod pro vyslovení podjatosti soudců, přičemž konkrétní rozdělení soudní agendy na základě rozvrhu práce nemůže být samo o sobě důvodem pro vyslovení podjatosti. Domnělý systémový problém v rozvrhu práce, který je podle žalobce příčinou narušení nezávislosti soudu, kdy některé typové případy řeší jen určité senáty, nepodmiňuje automaticky podjatost soudců. Navíc je zapotřebí poukázat na to, že je v rámci organizace rozdělení agend v justici běžné, že okrajové agendy - k nimž patří i nyní posuzovaná věc - dlouhodobě rozhoduje jeden konkrétní senát.

Z nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 12. 1998, sp. zn. III. ÚS 200/98, dostupného na <http://nalus.usoud.cz>, vyvodil žalobce nesprávné závěry, kdy citoval pouze vybranou větu. V daném případě rozhodoval Ústavní soud o neobvyklé změně v obsazení senátu. Ústavní soud následně obecně dovodil, že „[k]romě procesních pravidel určení příslušnosti soudů a jejich obsazení, jako garance proti možné svévoli, je součástí základního práva na zákonného soudce i zásada přidělování soudní agendy a určení složení senátů na základě pravidel, obsažených v rozvrhu práce soudů. Do rámce základního práva na zákonného soudce nutno podřadit i požadavek vyloučení soudců z projednávání a rozhodování věci z důvodu jejich podjatosti (§ 14 o. s. ř.). Mezi požadavky, jež vyplývají pro rozvrh práce z čl. 38 odst. 1 Listiny, patří dále předvídatelnost a transparentnost obsazení soudu, včetně zastupování, pro účastníky řízení. Ještě naléhavější je tento požadavek v případě možnosti rozhodování soudu bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.). Osoba soudce ve složení senátů musí tedy být jista předem, než návrh ve věci civilní, resp. obžaloba ve věci trestní, dojde soudu.“ Rozvrh práce Nejvyššího správního soudu, dostupný na www.nssoud.cz, tomuto požadavku vyhovuje a složení senátu bylo známo předem.

Ústavní soud obdobně ve druhém žalobcem citovaném nálezu ze dne 7. 9. 2009, sp. zn. I. ÚS 1922/09, dostupném na <http://nalus.usoud.cz>, posoudil jako nepřijatelnou svévolnou změnu složení senátu soudu. V případě žalobce však k žádné svévolné změně nedošlo, a proto nejsou jeho z nálezu dovozené argumenty pro vyloučení soudců relevantní pro posuzovanou věc.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud uzavírá, že důvod pro vyloučení soudců Nejvyššího správního soudu JUDr. Radana Malíka, JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Lenka Matyášové z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Aprk 40/2013 není dán.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. července 2013

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu